

ten in de stad.
gen dan toch
sterdam-West"
„Zuid"; dan
en „Amster-
ok Rotterdam

ken bereikten

eft twee predi-
wege verdeeld

ikant dit jaar
welke catechi-
; althans die
noodig achtte.
zoek. Result-
jes, die in
op slechts

e ouderlingen,
Ook met zeer

endt de predi-
waaruit cate-
s volgt:
(dochter).....
stal ingevuld.)
d met en ...

(dochter) dus

ht over ijver,
un kind.
te vermaning.

voedsel vinden kon.

In het in beteken-
is steeds groeiende Deli op
Noord-Sumatra, inzonderheid in de hoofdstad Medan,
leefde zulk een groep van Gereformeerden.
De Kerk van Batavia had de taak hen te verzorgen,
daar zij als buitenleden tot die Kerk gerekend werden.
Maar Batavia kon al niet veel meer doen dan
deze verstrooiden een enkele maal te doen bezoeken.
Voor het overige leefden zij samen met de Protestantsche Kerk
daar ter plaatse, tot het Kerkbestuur te Batavia een predikant van meer zweepende richting
naar Medan zond. Dit noopte de daar wonende Gereformeerden
zich apart te organiseren en als kring des Zondags te vergaderen,
waarbij een der broeders een preek las.

, dat we hier
et kan.

chrijven.
ok, hoe het

nschen moe-

n alle andere

oote stad zoo

den.

omst der kerk

het zoo moei-

p catechisatie

ond-cursussen

k dit bezwaar

oorbeeld werd

obben we hier

in elk op-

ls de andere

J. W.

reformeerden

keling van

ren opgegaan

waardeering

boom, die on-

le geloovigen,

ar Indië, om

in, niet langer

omgeving, zoo

ren, heeft de

dezen arbeid

iet benoemen

putaten voor

strooide Gere-

aren het pro-

and dringend

steunen.

opbloei van

Indië van de

le verzorging,

waarden van

en verspreid,

n danken.

s geschiedde

en Soerabaja.

ften der vele

verstrooiden tegemoet te komen. Maar ze stonden voor een onmogelijke taak.

De predikanten der beide Kerken, die in de beide groote steden met arbeid overladen waren om de leden ter plaatse te verzorgen en het zendingswerk in stand te houden, hadden tijd noch gelegenheid om groote reizen te maken en de eenzamen te verzorgen. Af en toe werd een tocht gemaakt, maar het was een onmogelijke eisch, van hen te vorderen, dat zij het steeds groeiende getal der Gereformeerden op heel Java en vooral ook buiten Java zouden geven, wat tot een goede geestelijke verzorging behoorde. Dientengevolge waren de toestanden in de Buitenbezittingen meer dan droevig. Tientallen van kinderen bleven jarenlang ongedoopt of onvingen het Sacrament in de Protestantsche Kerk, indien orthodoxe predikanten daar werkten. Temidden van talloze gevaren stonden de broeders en zusters geheel alleen, zonken weg of wisten zich te handhaven met groote moeite. Maar als schapen zonder herder liepen zij allen gevaar weg te dolen. En dat, terwijl er zoo schreiende behoefte was dat deze eenzamen in hun omgeving schijnende lichten zouden zijn.

Het is onmogelijk breed in te gaan op de droeve gevolgen, die deze vereenzaming voor velen gehad heeft. Op enkele plaatsen, waar meer Gereformeerden samen woonden, zochten deze geloovigen elkaar en steunden elkaar, maar ook voor deze kringen konden de Kerken van Batavia en Soerabaja maar weinig doen. Stond ter plaatse, waar zulk een kring van Gereformeerden woonde, een orthodox predikant in de Protestantsche Kerk, dan ging men daar Zondags ter kerk en woonde daar in, maar niet zelden waren de predikanten dier Kerk van moderne richting, zoodat men bij hen geen geestelijk voedsel vinden kon.

In het in betekenis steeds groeiende Deli op Noord-Sumatra, inzonderheid in de hoofdstad Medan, leefde zulk een groep van Gereformeerden. De Kerk van Batavia had de taak hen te verzorgen, daar zij als buitenleden tot die Kerk gerekend werden. Maar Batavia kon al niet veel meer doen dan deze verstrooiden een enkele maal te doen bezoeken. Voor het overige leefden zij samen met de Protestantsche Kerk daar ter plaatse, tot het Kerkbestuur te Batavia een predikant van meer zweepende richting naar Medan zond. Dit noopte de daar wonende Gereformeerden zich apart te organiseren en als kring des Zondags te vergaderen, waarbij een der broeders een preek las.

Maar de Gereformeerden te Medan zagen verder. De zegen, die de kringssamenkomsten hun bereidde, deed hen besluiten in den Naam en de kracht des Heeren het daarheen te leiden, dat de geloovigen op Noord-Sumatra — en men telde er op een terrein, zevenmaal zoo groot als Nederland, een kleine honderd — als leden van de Gereformeerde Kerk van Medan zouden overgaan tot het beroepen van een eigen dienaar des Woords. In 1917 werden de ambten ingesteld, die de Kerk van Medan was geïnstitueerd en met kracht werd al datgene ter hand genomen wat leiden kon tot een gezonde ontwikkeling van het kerkelijk leven. Twee broeders, die in 1916 met verlof gingen, kregen van de anderen reeds de opdracht uit te zien naar een jong predikant in Nederland en verder al die stappen te doen, die zij noodig achtten om de Kerken in het vaderland te bewegen de zwakke Kerk van Medan, na haar institueering, finantiëel te steunen. Dat de beide broeders zich in hun verloftijd van die opdracht goed gekweten hebben en dat zij, door de gunste Gods, de Kerken in Nederland rijp vonden om aan hun roepen gehoor te geven, blijkt uit het feit, dat de Generale Synode bereid werd gevonden Deputaten voor het werk onder de verstrooiden te benoemen. Met steun van de Kerken in het vaderland kon men wagen tot beroeping van een predikant over te gaan. Niet dat men zelf tot het brengen van offers niet bereid was. Een belangrijk deel van het traktement werd toegezegd door de weinigen te Medan. En een eigen kerk met pastorie was, geheel schuldloos, reeds gebouwd.

Reeds waren besprekingen gevoerd met een jong predikant te Noordscharwoude, die zich na lange aarzeling gewonnen had gegeven en had toegezegd een beroep van de Kerk van Medan te zullen aannemen. Als nu de Synode maar besloot dit werk ter hand te nemen. Daarop was het wachten, want in 1916 hadden de beide broeders de noodige stappen reeds gedaan en waren naar Medan teruggekeerd met blijde verwachtingen. En de Synode besloot deze taak, die God zelf op den weg der Kerken in Nederland gelegd had, gaarne aan te vatten; de steun werd toegezegd, de predikant werd beroepen en nam het beroep onmiddellijk aan; maakte zich reisvaardig en kwam na vele wederwaardigheden in het einde van den oorlogstijd en na tal van vergeefsche pogingen, die samen meer dan 10 maanden vorderden, nadat hij einde 1917 afscheid genomen had van de Kerk van Noordscharwoude, eindelijk begin October 1918 te Medan aan.

Medan ontving zijn eersten predikant voor het verstrooidenwerk. En van Medan begon de victorie.

W. G. HARRENSTEIN.

GEESTELIJKE ADVIEZEN

Voorwaardelijk bidden.

Een onzer lezers heeft moeite met de gereformeerde opvatting — zelf spreekt hij bij voorkeur en met eenigen nadruk van „gereformeerde traditie" — dat onze gebeden om stoffelijke weldaden steeds voorwaardelijk moeten zijn, d.w.z. dat we de verhooring ervan steeds afhankelijk moeten stellen van den raad en den wil onzes Gods. Hij meent, dat we volgens de Schrift naar den verborgen wil Gods in ons bidden nooit hebben te vragen, evenmin bij het begeeren van stoffelijke als van geestelijke weldaden; dat we ook voor ons gebed met niets anders hebben te rekenen dan met Gods geopenbaarden wil; dat die geopenbaarde wil Gods ons bidden slechts bindt aan één voorwaarde: die van geloof, en dat Gods Woord aan alle gebed — óók aan dat om stoffelijke weldaden — dat in 't geloof wordt opgezonden, verhooring toezegt.

Voor dit gevoelen beroept hij zich dan op Psalm 81:11 „Doet uwen mond wijd open, en Ik zal dien vervullen"; Matth. 21:22: „En al wat gij zult begeeren in 't gebed, geloovende, zult gij ontvangen", en vooral op Jakobus 1:5 en 6 „Indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begeere, en ze zal hem geschonken worden; maar dat hij ze begeere in geloof, niet twijfelende; want die twijfelt is een baar der zee gelijk", enz. Nu moet ik beginnen met inzonder er opmerkzaam op te maken, dat één van deze drie Schriftuurplaatsen zegt wat hij er mee bewijzen wil.

Psalm 81:11, al wordt het strijken-zet van het bidden verstaan, spreekt niet geen woord van het gebed. De beeldspraak waardoor men zich hier op een dwaalspoor leiden liet: het „wijd opendoen van den mond", doelt op geheel iets anders. Het is zooals Calvijn zegt, „een zijdelingsche bestraffing van de bekrompenheid (n.l. in zijn gedachten van God den Heere) waarmee Israël Gods weldadigheid den weg versperde. 't Wil zooveel zeggen als: dat de schuld van hun armoe lag bij het volk zelf, wijl er bij hen geen plaats was voor de zegeningen des Heeren; ja, dat ze Gods weldaden door den dam van hun ongelooft opkeerden en tegenhielden, om ze nutteloos te laten wegvloeden." — Trouwens, voor wie met aandacht leest, is het duidelijk, dat de mond moet opengedaan worden, wijd opengedaan, niet om te spreken, om te bidden — want met een wijd geopenden mond kan men niet spreken — maar opdat hij, zooals er ook volgt, vervuld worde.

Ook Matth. 21:22 kan hier als bewijspplaats geen dienst doen, omdat Christus daar spreekt — niet over het gebed in 't gemeen, maar, gelijk uit het onmiddellijk voorafgaande vers blijkt, zeer speciaal over het gebed zooals het bij de jongeren het doen van een wonder of teken in 's Heeren naam vergezelt; het gebed dus om de werking van de kracht Gods door hen. Reden, waarom bij het geloof, waarin dit gebed moet geschieden, evenals in 't voorafgaande vers aan het wondergeloof moet gedacht worden.

En een beroep op Jac. 1:5 en 6 gaat al even weinig op, wijl de Apostel hier spreekt juist niet van het bidden om een stoffelijke gave — maar van het afsmeeken eener geestelijke weldaad, van de wijsheid n.l. die de geloovigen noodig hebben, om onder de beproevingen niet te bezwijken.

Nu zijn er, buiten die vrager noemde, zeker nog tal van Schriftuurplaatsen, die verhooring toezeggen aan 't gebed des geloofs: Joh. 15:7, 14:13, 16:23, 1 Joh. 3:22, 1 Joh. 5:14. Doch ook die spreken niet van 't gebed om stoffelijke gaven. Behalve Joh. 14:13, waar evenals in Matth. 21:22, gedacht moet worden aan het doen van wonderwerken, doelen al deze uitspraken, blijkens het verband waarin ze voorkomen, op het gebed om geestelijke weldaden.

Doch we behoeven ons, om de zaak die in geding is, tot een beslissing te brengen, niet uit te sloven in het bijeenbrengen en vergelijken van allerlei teksten.

Er is één Schriftuurplaats — een, die onze inzonder in de lectuur die hij zegt geraadpleegd te hebben, vreemd genoeg, geheel over het hoofd zag — die hier alles beslist. — 'k Bedoel wat we in Matth. 26:39 v.v. en in de parallele plaatsen bij de andere Evangelisten lezen van Jezus' zieleworsteling in Gethsémané. „Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van mij voorbijgaan. Doch niet gelijk ik wil, doch gelijk Gij wilt".

Hier bidt de Heiland, dat de schrikkelijke aanvechting en benauwing waaraan Hij in Gethsémané ten prooi was, van Hem weggenomen moge worden. Maar Hij doet het conditioneel: op voorwaarde, dat het begeeren zijner menschelijke zwakheid, niet strijdig is met den Hem verborgen raad en wil des Vaders.

Jezus heeft derhalve niet bij zijn bidden elke gedachte aan den verborgen wil Gods uit zijn ziel gebannen. Integendeel; Hij heeft haar plaats gegeven, en Hij heeft biddend, de vervulling van zijn vurig begeeren afhankelijk gesteld van den wil des Vaders.

Daarom hebben onze gereformeerde ethici — en de gereformeerde niet alleen — op grond van dit voorbeeld onzes Heeren, geleerd, dat we de verhooring van ons gebed, in zaken waaromtrent we geen onbepaalde belofte van verhooring hebben, steeds met een: „doch niet mijn wil, maar Uw wil geschiede" afhankelijk moeten stellen van den Raad onzes hemelschen Vaders.

Te zeggen, dat de gedachte aan Gods Raad het gebed bij ons moet breken in zijn kracht, en eigenlijk reeds in zijn opkomen moet terugdringen — wordt, in de eerste plaats, weersproken door het voorbeeld van onzen Heere Jezus Christus; en berust in de tweede plaats op een valsche voorstelling van het gebed. Als zou ons bidden niets anders zijn dan een middel om van God te verkrijgen wat we begeeren, en als zou het niet vóór en boven alles een oefenen van gemeenschap zijn met onzen Vader in de hemelen.

Zegt men, dat dergelijk voorwaardelijk bidden dan toch nooit een bidden in het geloof kan zijn — dan bedenke men, dat, zoo dit metterdaad het geval ware, het gebed des Heilands in Gethsémané een gebed zonder geloof zou geweest zijn, en dat de taak, die het geloof in ons geheele leven heeft nog een andere is dan ons vast te doen vertrouwen, dat we ontvangen zullen wat we begeeren.

Dat is zelfs niet zijn eerste taak. Het eerste wat het geloof in 't gebed heeft te doen is, ons, in het besef onzer afhankelijkheid, en in de begeerte, de verheerlijking Gods te dienen, in de vervulling van zijn Raad, ons in diepen ootmoed en kinderlijke overgegevenheid voor den Heere te doen buigen.

Waar die afhankelijkheid ontbreekt is het gebed een leugen. — Waar het tot die overgegevenheid, zonder conditie, niet komt, daar zijn we in het binnenste heiligdom van het gebed nog niet doorgedrongen.

Deze zielsgestalte behoort zóó tot het wezen van het gebed, dat ze, meer intuïtief dan bewust wellicht, reeds in onze gebedshouding tot uitdrukking komt.

Ook als vertrouwen — stellig ook als vertrouwen — moet het geloof in ons bidden tot uiting komen, gelijk onze Heidelberger het zegt in dat rijke 117de antwoord en in die moedige verklaring van 't woordje „amen".

Doch dan altoos met dien verstande, dat 1e het geloof, als vertrouwen in de verhooring van ons gebed, evenals overal, eeniglijk en alleen zijn grond en steun vindt in de belofte Gods in Christus, en dat 2e. de verhooring van ons gebed menigen anderen vorm kan hebben dan die van de vervulling onzer begeerte. Zoo is b.v. de heerlijkste verhooring van het gebed om verlossing uit druk, de genade om den druk moedig te aanvaarden; en de rijkste verhooring van het „verlos mij van den booze", een krachtige overwinning op Satan.

V.

F.

LITERATUUR EN KUNST

De Nieuwe Moraal.

Dezer dagen verschenen een tweetal uitgaven, die, tot op zekere hoogte althans, over dezelfde quaesties handelen, en daardoor bij elkaar behooren: een brochure van Mr A. de Graaf over „De Nieuwe Moraal" en de samenvoeging onder den titel „Het Zedelijkheidsvraagstuk" van de zes lezingen, die vanwege de Commissie uit de kerkeraden der Ned. Herv. Gemeenten van Groot-Rotterdam den vorigen winter gehouden zijn ter voorlichting van ouderen en jongeren.

Wanneer we op deze beide geschriften onder „Literatuur en Kunst" de aandacht vestigen, lijkt dat een betreden van een terrein, dat niet door deze rubriek van ons blad wordt bestreken: boeken over moraal behooren niet tot de belletrie. Maar wanneer we ons er rekenschap van geven, dat belletrie, in 't algemeen literatuur, is: spiegel van den tijd, dan oordeelen we anders. Dan zien we, dat de literatuur, en met name de moderne literatuur draagster is van de denkbeelden van den tijd niet alleen, maar dat ze, als een der grootmachten van het moderne leven, ook een sterken invloed oefent op dat denken. Dan zien we óók, dat de tegenwoordige literatuur in 't bijzonder zich bezighoudt met de vraagstukken van moraal en sexualiteit, die de moderne problemen zijn, en dat ze daarbij niet op een afstand blijft, doch welsprekend pleitbezorgster is van het moderne streven naar autonomie, ook en vooral op dit gebied. En dan verstaan we, dat er wel waarlijk verband is tusschen literatuurbeschuwing, die doel en inhoud is van deze rubriek, en geschriften, die de vraagstukken van dezen tijd bespreken, en we zien dat verband zelfs als direct, ten aanzien van boeken als de genoemde, die handelen over de urgenties van moraal en moraliteit.

Immers, geschriften over de nieuwe moraal en

¹⁾ Uitgegeven door de N.V. Algemeene Boekhandel voor Inwendige en Uitwendige Zending te 's-Gravenhage.

²⁾ N.V. W. D. Meinema, Delft, 1930.